

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 663/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodennej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Dopirákom, Lermontovova 14, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7C/31/2020 (predtým sp. zn. 7C/31/2020) takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7C/31/2020 (predtým sp. zn. 7C/31/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-7C/31/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 663/2024-15 z 21. novembra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú mu

22. októbra 2024 v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Vo zvyšnej časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je stranou sporu o náhradu škody a nemajetkovej ujmy proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, ktoré jej boli spôsobené nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (personálnymi rozkazmi žalovanej, pozn.). Sťažovateľka iniciovala súdny spor 6. júna 2020 podaním žaloby na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“). Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, uvádza, že okresný súd v jej veci uskutočnil procesné úkony doručovania žalobného návrhu a vzájomných vyjadrení stranám sporu (replika 11. februára 2021, duplika 28. marca 2021, pozn.). Následne došlo v napadnutom konaní opakovane k zmene zákonného sudcu (24. marca 2021, 11. októbra 2021, 11. marca 2023 a 13. septembra 2023, pozn.). Sťažovateľka poukazuje aj na skutočnosť, že v evidencii elektronického súdneho spisu sa nachádzajú dokumenty, ktoré celkom zjavne nesúvisia s prejednávanou vecou, čo hodnotí ako nesústreďený postup konajúceho súdu. Obdobne je v elektronickom súdnom spise nesprávne uvádzaná informácia o vykonanom pojednávaní 24. januára 2022, čo je tiež prejav nesústreďenej činnosti súdu, keďže vec sťažovateľky dosiaľ nebola na pojednávaní ani raz prejednaná.

2.1. Poukazujúc na početnú judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných prietáhov v súdnom konaní, sťažovateľka zdôrazňuje, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, celková doterajšia dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti predstavuje viac ako 4 roky. Vec pritom nie je skutkovo ani právne zložitá, sťažovateľka vystupuje v spore aktívne a poskytuje súdu potrebnú súčinnosť. Dôvody prietáhov sú výlučne na strane konajúceho súdu a spočívajú primárne v jeho pasivite a sekundárne v jeho nesústreďenom postupe. Sťažovateľka tiež upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že v dôsledku nezákonných rozhodnutí (personálne rozkazy a služobné hodnotenia) jej bol odobratý osobný príplatok v sume 140 eur mesačne v období od 1. marca 2015 do 18. augusta 2017. Nezákonné rozhodnutia žalovanej mali vplyv na zdravie sťažovateľky, jej súkromný život i jej ďalšie profesijné uplatnenie. Dĺžka súdneho sporu vedeného súdom prvej inštancie je podľa sťažovateľky zjavne neprimeraná, v napadnutom konaní zatiaľ nie je určený termín pojednávania, a teda nie je ani možné očakávať právoplatné skončenie veci v dohľadnej dobe.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka, namietajúc absolútnu nečinnosť v jej veci konajúceho súdu, zdôrazňuje, že od začatia napadnutého konania v roku 2020 sa úkony súdu obmedzili iba na jednoduché

procesné úkony doručovania písomných podaní strán sporu, bez realizácie čo i len jediného pojednávania.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd k obsahu ústavnej sťažnosti zaslal vyjadrenie, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a v ktorom uviedol, že po podaní žaloby vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku a následne vykonával úkony podľa ustanovenia § 167 ods. 2 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Už v tomto štádiu konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní, keď časové odstupy medzi jednotlivými úkonmi dosahovali takmer jeden rok. S tým však súvisí aj skutočnosť, že súčasný zákonný sudca je v poradí už piatym zákonným sudcom v predmetnom konaní, a to od 11. januára 2023. Posledným úkonom vykonaným v predmetnom konaní bolo zaslanie vyjadrenia žalobcu žalovanému podľa § 167 ods. 4 CSP, a to 24. mája 2022.

4.1. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) mestský súd v písomnom podaní z 29. novembra 2024 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Ústavný súd dáva do pozornosti, že aplikácia ním posudzovaných kritérií je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že súd bol prakticky celkovo nečinný a vo veci neuskutočnil žiadne úkony (I. ÚS 135/2023).

9. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne zložité. Právna ani skutková zložitosť veci nie je indikovaná, keďže v napadnutom konaní sa ešte neuskutočnilo ani prvé pojednávanie. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

10. Bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že aktivita súdu prvej inštancie sa po podaní žaloby obmedzila na zaslanie vzájomných podaní stranám sporu a následne od mája 2022 nebol vo veci uskutočnený žiadny procesný úkon. Mestský súd sa ku dňu podania ústavnej sťažnosti ani po jej doručení a prijatí na ďalšie konanie neusiloval v napadnutom konaní vykonať ústne pojednávanie ani iné procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné priesťahy spočívajúce v nečinnosti mestského súdu (predtým okresného súdu), ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

11. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené a dokonca po štyroch rokoch od nápadu veci v nej nebolo ani meritórne rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu konať v ňom bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu). Na tomto mieste dáva ústavný súd tiež do pozornosti, že mestský súd je povinný postupovať striktne v súlade s princípmi procesnej ekonomie (čl. 17 CSP) vrátane dôsledného využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až § 151 CSP a sudcovskej koncentrácie podľa § 153 CSP.

12. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 4 400 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

13. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľke ústavný súd prihliadal primárne na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľku, ako aj na celkovú dĺžku napadnutého konania vedeného pred súdom prvej inštancie (od 6. júna 2020) v trvaní viac ako štyroch rokoch, pretrvávajúcu nečinnosť v trvaní viac ako dva a pol roka napriek podanej ústavnej sťažnosti, ako aj skutočnosť, že na prejednanie veci sťažovateľky doteraz nebolo nariadené ani jedno ústne pojednávanie (k tomu aj bod 10 tohto nálezu). Vzhľadom na uvedené rozhodol podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke 4 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trophy konania

14. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia 713,96 (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

15. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

**Miloš Mad'ar
predseda senátu**